Granskningsrapport

LANDSTINGET VÄSTMANLAND
ANKOM
2016 -10- 07
Dnr LV 161433-1

Granskning av delårsrapport 2016

Landstinget Västmanland

Rebecka Hansson
Helene Ellingsen
Louise Pernhall

Oktober 2016

pwc

Innehållsförteckning

1 Sammanfattande bedömning 1

2 Inledning 2

2.1 Bakgrund 2

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning 2

2.3 Revisionskriterier 2

2.4 Metod 3

3 Granskningsresultat 4

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed 4

3.2 Allmänt om kvaliteten på bokslutet och bokslutsprocessen 5

3.3 Resultatanalys 5

3.4 God ekonomisk hushållning 8

3.4.1 Finansiella mål 8

3.4.2 Mål för verksamheten 9

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av landstingets förtroendevalda revisorer översiktligt granskat landstingets delårsrapport för perioden 2016-01-01 – 2016-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge landstingets revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till fullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är 207,1 mnkr (+262,4 mnkr), vilket är 55,3 mnkr lägre än samma period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat om 100 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av landstingets delårsrapport:

- Delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.
- Vi bedömer att landstinget delvis kommer att uppnå de av landstingsfullmäktige beslutade finansiella målen då de två processmålen uppfylls medan ett inte bedöms uppfyllas vid året slut.
- Vi konstaterar att uppföljning av målområdena följer fullmäktiges plan vilket för merparten av målen endast innebär årlig uppföljning. Det medför att prognos över målutfallet för de flesta av målen i landstingsplanen inte lämnats i delårsrapporten. Det är därför inte möjligt att på ett tillförlitligt vis uttala sig kring den totala måluppfyllelsen av verksamhetsmålen.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Landsting är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §
Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Landstingsstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av fullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22 samt god redovisningssed i övrigt
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Översiktlig granskning och analys av det siffermässiga bokslutet per 2016-08-31 samt av resultatprognosen för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Rapporten är faktagranskad av personal på centrum för ekonomi och verksamhetsanalys.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti 2016 vilket är i överensstämmelse med KRL där det sägs att delårsrapporten skall omfatta minst sex och högst åtta månader. Resultatet för perioden uppgår till +207,1 mnkr.

Landstingets delårsrapport består förutom förvaltningsberättelse av resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys. Sammanställd redovisning saknas, men verksamhet och ekonomi beskrivs för bolagen och samverkansorganen. I delårsrapporten anges att balanskravet för 2016 kommer att uppnås.

Förvaltningsberättelsen har en tydlig struktur och ger information om utfallet för ekonomi och verksamhet. Per målområde görs en redovisning av viktiga händelser, genomförda åtgärder etc. Ett avsnitt om framtiden ingår i rapporten. I beskrivningen av målområdet "Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare" ingår en redovisning av sjukfrånvaron samt redovisning kring arbetsmiljö, lönebildning, kompetensförsörjning.

En drift- och investeringsredovisning lämnas, både i form av tabeller och beskrivning, se avsnittet nedan.

Information om pensionsmedelsförvaltningen lämnas i rapporten.

I avsnittet om de hel- eller delägda bolagen samt samverkansorganen redovisas periodens resultat samt prognos för år 2016.

Vi har granskat ett urval poster bl.a. avseende periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten. Periodiseringen i delårsbokslutet bedöms ha skett i enlighet med god redovisningssed.

Anvisningar och interna föreskrifter för delårsrapporteringen ingår i landstingets uppföljningsprocess avseende balanserad styrning m m. Specifika mallar finns för varje förvaltning. För räkenskaperna finns specifika anvisningar.

Bedömning

I vår översiktliga granskning har det inte framkommit några omständigheter som tyder på att landstingets delårsrapport är upprättad i strid med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

Vi har granskat ett urval poster bl.a. periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterar att väsentliga poster har periodiserats korrekt.

Vår bedömning är vidare att de föreskrifter och anvisningar som finns ger förutsättningar för att delårsrapporten ska uppfylla de krav som KRL ställer.

3.2 Allmänt om kvaliteten på bokslutet och bokslutsprocessen

Vi har för vissa väsentliga konton erhållit avstämningsbilagor men noterar att dessa till kommande år bör utvecklas. Vi noterar även att de verifierande underlagen till verifikationerna gällande interimsskulder och interimsfordringar behöver förtydligas. Vi rekommenderar att underlagen stärks för att ge en bättre spårbarhet i redovisningen. Vidare rekommenderar vi att det görs en dokumenterad analys av väsentliga balanskonton på avstämningsunderlagen. Detta för att stärka dokumentationen kring bokslutet och ge en förståelse och förklaring till betydande saldoförändringar jämfört med föregående delårsbokslut och årsbokslut. Underlagen bedöms vara en viktig del för att exempelvis bedöma huruvida bokförda belopp på periodiseringskonton är rimliga.

3.3 Resultatanalys

Delårsrapporten per 31 augusti 2016 uppvisar ett positivt resultat om 207,1 mnkr (262,4 mnkr). I resultatet föregående år fanns jämförelsestörande poster uppgående till 56,8 mnkr.

För hela året prognostiseras ett positivt resultat om 100,0 mnkr inom intervallet plus 20 till minus 20 mnkr. Verksamheterna prognostiserar ett underskott på totalt 97,8 mnkr. Där ingår en obalans för Västmanlands sjukhus på -98 mnkr och för Primärvård, psykiatri och habilitering (PPHV) på -32 mnkr. Övriga verksamheter beräknar ett överskott på 32,2 mnkr.

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna 2016, prognos för utfallet för året samt avvikelsen mot budget.

Resultaträkning och prognos 2016-08, mnkr	Utfall 2016-08	Utfall 2015-08	Prognos	Avv mot budget
Verksamhetens intäkter	949,1	900,2	1 445,3	113,2
Verksamhetens kostnader	-5 655,2	-5 341,5	-8 738,4	-177,8
Avskrivningar	-176,5	-166,2	-270,0	-13,0
Verksamhetens nettokostnader	**-4 882,6**	**-4 607,5**	**-7 563,1**	**-77,6**
Skatteintäkter	3 908,5	3 747,3	5 865,5	-36,0
Generella statsbidrag	1 155,3	1 056,0	1 733,0	108,0
Finansiella intäkter	55,0	108,4	113,9	-9,4
Finansiella kostnader	-29,1	-41,8	-49,3	15,0
Resultat	**207,1**	**262,4**	**100,0**	**0,0**

I den analys över det ekonomiska resultatet per sista augusti som finns i delårsrapporten framgår att verksamhetens nettokostnader har ökat med 5,3 % jämfört med 2015. Den budgeterade nettokostnadsökningen mellan budget 2015 och bokslut 2015 uppgår till 4,2 %.

Statsbidraget för läkemedel är klart, vilket innebär ca 20 mnkr mer i ersättning än vad som framgick av aprilprognosen. SKL:s skatteprognos från augusti innebär

drygt 35 mnkr lägre intäkter. Generella statsbidrag och utjämning beräknas bil 108 mkr högre än budgeterat.

Finansnettot beräknas bli 5,6 mnkr bättre än budgeterat. Avvikelsen förklaras av lägre räntekostnader och lägre ränta på pensionsskulden.

Verksamheterna totalt prognostiserar ett underskott på -97,8 mnkr (-108,4 mnkr föregående år). I delårsrapporten finns en resultatanalys av både verksamheternas utfall under perioden januari till augusti samt av prognosen fram till årsskiftet.

Analysen visar att resultatet för *Västmanlands sjukhus* förbättrats jämfört med motsvarande period förra året, -43,5 mnkr 2016 jämfört med -89,0 mnkr 2015. Verksamheten har erhållit extra medel om 100 mnkr för året. Prognosen per helår pekar på ett underskott om -98 mnkr vilket är en försämring med 26 mnkr jämfört med prognosen i april. Försämringen förklaras av ökade kostnader för högspecialiserad vård och valfrihetsvård enligt patientlagen. Prognosen förutsätter att de åtgärder för förändrad bemanning och minskade kostnader för inhyrning och övertid får önskad effekt under hösten samt att merkostnaderna för sommaravtalet blir i nivå med den prognos om 6-10 mnkr som gjorts. Bemanningsproblemen bedöms ge fortsatt höga kostnader för både egen och inhyrd personal. Högre kostnader än planerat prognostiseras för diagnostik och material till nyuppstartad robotkirurgi.

Förvaltningens arbete med de åtgärder som planerats enligt förvaltningsplan 2016-2018 fortsätter. Enligt åtgärdsplan ska effekter motsvarande 50 mnkr uppnås under 2016. Bedömningen Västmanlands sjukhus gör är att 20 mnkr kommer att uppnås under året. Avvikelsen i förhållande till plan beror på försenade effekter av arbete med bemanning och effektiviserad produktionsprocess.

Även primärvård, psykiatri och habiliteringsverksamheten redovisar underskott i prognosen för helåret, -32,0 mnkr vilket är en försämring jämfört med prognosen i april som var -25 mnkr. Fördelat per område prognostiseras för primärvården -11,9 mnkr och för psykiatri, habilitering och ledning -20,1 mnkr. Resultatet för perioden januari till augusti har förbättrats med 4,5 mnkr jämfört med samma period förra året.

Underskottet för primärvården är kopplat till vårdcentralerna och beror på nyttjande av bemanningsföretag. Dessa kostnader bedöms bli högre än planerat till följd av hög sjukfrånvaro och vakanser för läkare, barnmorskor och sjuksköterskor. Förvaltningen har tagit fram en treårig handlingsplan för att nå en ekonomi i balans. Ekonomiska effekter motsvarande 40 mnkr ska uppnås under perioden 2016-2018. Sammantaget bedöms att ekonomiska effekter motsvarande 30 mnkr kommer att uppnås under 2016. Resterande åtgärder förväntas ge effekt först 2018.

Psykiatri, habilitering och ledning har ett prognostiserat utfall som är sämre än föregående år som var -12,5 mnkr. Detta förklaras främst av ett fortsatt och ökat nyttjande av bemanningsföretag inom alla delar av psykiatrin. Dessutom bedöms kostnader för köpt vård öka mer än planerat, delvis på grund av ökat nyttjande av valfrihetsvård. Inom ramen för förvaltningens handlingsplan för ekonomi i balans på-

går aktiviteter för att minska inhyrning av personal och effektivisering av vården. Ekonomiska effekter av arbetet kan ännu inte ses.

Resultatet enligt avstämningen mot balanskravet uppgår till 100,0 mnkr enligt prognosen för helåret. Någon balanskravsutredning redovisas ej i delårsrapporten. Men det prognostiserade resultatet indikerar att balanskravet kommer att uppnås.

3.4 *God ekonomisk hushållning*

Landstingsfullmäktige har i Landstingsplanen 2015-2017 beslutat om sex målområden. Målen har indelats i följande målområden:

- En god och jämlik vård och hälsa
- En livskraftig region
- Nöjda och trygga medborgare
- En säker och kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet
- Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare
- En stark och uthållig ekonomi

För varje målområde finns en eller flera intentioner vilka beskriver vad Landstingsfullmäktige på sikt vill uppnå. För dessa intentioner finns flera resultatmål som beskriver vad som ska uppnås främst gentemot invånarna, och processmål som beskriver hur detta ska gå till. För resultatmålen anges ett nuläge samt frekvensen hur ofta de mäts. Processmålen bygger huvudsakligen på att mål som beslutats i särskilda program ska omsättas och uppnås i de verksamheter som är berörda. Det finns även i landstingsplanen ett antal uppdrag till landstingsstyrelsen kopplade till varje målområde. Samtliga mål följs upp vid årsredovisningen men i delårsrapporten följs endast ett av verksamhetsmålen upp med helårsprognos.

3.4.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en avstämning mot landstingets finansiella mål som fastställts i budget 2016:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2016	Prognos 2016	Måluppfyllelse, landstingsstyrelsens bedömning
Det ekonomiska resultatet ska uppgå till minst 100 mnkr 2016	Det prognostiserade resultatet är +100 mnkr inom intervallet +20 till -20 mnkr	Prognosen pekar på att målet kommer att nås.
Den totala låneskulden får vid utgången av respektive år högst uppgå till högst 800 mnkr	Låneskulden beräknas uppgå till 350-450 mnkr.	Prognosen pekar på att målet kommer att nås
Verksamheten ska bedrivas inom given ram/fastställd budget?	Det samlade resultatet för verksamheterna prognostiseras till -97,8 mnkr.	Prognosen pekar på att målet inte kommer att nås.

Vi delar landstingsstyrelsens samlade bedömning att två av de tre finansiella målen som följs upp i delårsrapporten kommer att kunna uppnås.

Bedömning

Vår översiktliga granskning visar på att prognostiserade resultat delvis är förenligt med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i budget 2016 för de mål som följs upp i delårsrapporten.

3.4.2 Mål för verksamheten

Landstingsstyrelsen ger i delårsrapporten en samlad bedömning av arbetet inom de olika målområdena. Samtliga mål kommer att följas upp i årsredovisningen. Endast ett mål följs upp vid delårsrapporteringen där periodens utfall ligger till grund för helårsprognos av måluppfyllelsen. Det görs en samlad bedömning av arbetet inom respektive målområde. Däremot saknas bedömning om själva målområdet eller intentionen kommer att uppnås.

För målområdet **en god och jämlik hälsa** följs inte något av de fem resultatmålen upp i delårsrapporten. Fyra av målen mäts vart fjärde år och ett av målen mäts årligen. Enligt den samlade bedömningen i delårsrapporten pågår arbetet inom målområdet enligt plan.

Målområdet **en livskraftig region** har i landstingsplanen ett mål som inte följs upp i delårsrapporten utan det mäts årligen. Enligt den samlade bedömningen pågår arbetet inom respektive program och planer enligt plan.

Nöjda och trygga medborgare skall enligt landstingsplanen mätas genom fem mål varav ett följs upp i delårsrapporten. Andel patienter som får vård minst enligt vårdgarantin ska öka år från år. Målet bedöms inte komma att nås. Det görs ingen samlad bedömning huruvida arbetet pågår enligt plan däremot framgår bland annat att landstinget haft fokus på att utveckla och marknadsföra 1177 Vårdguidens e-tjänster samt att den positiva trenden vad gäller Nöjd kundindex resultatet för kollektivtrafiken fortsätter.

För **en säker och kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet** följs inget av de fyra resultatmålen upp i delårsrapporten. Samtliga mål ska mätas årligen. I den samlande bedömningen som görs i delårsrapporten framgår att arbetet inom målområdet går enligt plan.

Det sista målområdet avser **stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare** där inget av de fem målen följs upp i delårsrapporten. Två av målen ska mätas årligen och tre av målen vart annat år. Av den sammanfattande bedömningen som finns i delårsrapporten framgår att arbetet inom målområdet i stort följer plan. Sjukfrånvaron fortsätter att vara på en högre nivå jämfört med föregående år och insatserna behöver intensifieras. Användandet av hyrpersonal är ett annat område där ytterligare åtgärder kommer att vidtas.

Bedömning

Vi konstaterar att uppföljning av målområdena följer fullmäktiges plan vilket för merparten av målen endast innebär årlig uppföljning. Det medför att prognos över målutfallet för de flesta av målen i landstingsplanen inte lämnats i delårsrapporten. Det är därför inte möjligt att på ett tillförlitligt vis uttala sig kring den totala måluppfyllelsen av verksamhetsmålen.

2016-10-06

Rebecka Hansson
Projektledare

Tobias Bjöörn
Uppdragsledare

Revisorerna i Landstinget Västmanland

LANDSTINGET VÄSTMANLAND
ANKOM
2016 -10- 07
Dnr LTV 161433-2

2016-10-06

Landstingsfullmäktige

Revisorernas bedömning av delårsrapport

Vi av fullmäktige utsedda revisorer har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2016-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas bedömning ska biläggas delårsrapporten inför fullmäktiges behandling av densamma.

Bedömningen är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten. Det innebär att granskningen har varit begränsad i omfattning, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningens resultat presenteras i bifogad rapport.

Resultatet för perioden är 207,1 mnkr (+262,4 mnkr), vilket är 55,3 mnkr lägre än samma period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat om 100 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av landstingets delårsrapport:

- Delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.
- Vi bedömer att landstinget delvis kommer att uppnå de av landstingsfullmäktige beslutade finansiella målen då de två resultatmålet uppfylls medan ett inte bedöms uppfyllas vid året slut.
- Vi konstaterar att uppföljning av målområdena följer fullmäktiges plan vilket för merparten av målen endast innebär årlig uppföljning. Det medför att prognos över målutfallet för de flesta av målen i landstingsplanen inte lämnats i delårsrapporten. Det är därför inte möjligt att på ett tillförlitligt vis uttala sig kring den totala måluppfyllelsen av verksamhetsmålen.

Förvaltningens arbete med de åtgärder som planerats enligt förvaltningsplan 2016-2018 fortsätter. Enligt åtgärdsplan ska effekter motsvarande 50 mnkr uppnås under 2016. Bedömningen Västmanlands sjukhus gör är att 20 mnkr kommer att uppnås under året. Avvikelsen i förhållande till plan beror på försenade effekter av arbete med bemanning och effektiviserad produktionsprocess.

Landstinget Västmanlands revisorer

Västerås den 6 oktober 2016

Hans Strandlund | Elisabeth Löf | Hans Petersson

Abdi Abdollah | Rolf Hahre | Barbro Hillring

Björn Norell | Göran Sonesson | Håkan Wretljung